

Reactie VNO-NCW namens de Versnellingstafel chemische recycling van kunststoffen (VTCR) op internetconsultatie Duurzame koolstofvisie

De Versnellingstafel Chemische Recycling van Kunststoffen (VTCR)¹ heeft kennisgenomen van het ontwerp Duurzame koolstofvisie en maakt graag gebruik van de gelegenheid hierop te reageren. De VTCR is een publiek-private samenwerking gericht op het realiseren van de ambities uit de [Roadmap Chemische Recycling](#). Derhalve heeft deze reactie vooral betrekking op de ontwikkeling van chemische recycling in Nederland. Dit is een gezamenlijke reactie vanuit de VTCR. Individuele bedrijven kunnen op punten een afwijkende visie hebben.

In de eerste plaats waardeert de VTCR de inspanningen van het Ministerie van IenW en KGG om tot een Duurzame koolstofvisie te komen en het intensieve en constructieve participatieproces dat hieraan vooraf is gegaan. De leden onderschrijven de urgentie om op basis van een heldere visie mogelijke routes uit te werken en daarbij de handelingsperspectieven en kansen en risico's in beeld te hebben. De uitwerking in een beleid- en uitvoeringsagenda juichen de leden toe en zij bieden hun kennis in de uitwerking ervan graag aan.

De VTCR vindt het belangrijk op te merken dat de inspraak plaatsvindt op een moment dat tegelijkertijd verschillende andere initiatieven vanuit de Nederlandse overheid en de Europese Unie lopen om richting te geven aan of een visie te ontwikkelen op bijvoorbeeld de toekomst van de raffinagesector (Taskforce raffinage sector) of de toekomst van de AVI's in Nederland ('Beleidsvisie afvalverbranding in 2030 en richting 2050') en duurzame verwerkingsroutes in het concept Circulaire Materialenplan. Daarnaast wordt gewerkt aan een update van het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE). Bovendien is onlangs de EU Clean Industrial Deal gepubliceerd met een flink aantal dossiers die raken aan de Duurzame Koolstofvisie:

Marktcreatie	Industrial Decarbonisation Accelerator Act (Q4 '25) Circular Economy Act (Q4 '26) Bioeconomy strategy (Q4 '25)
Beschikbaarheid duurzame koolstof	Bioeconomy strategy Circular Economy Act
Gelijk speelveld	Action Plan Affordable Energy Industrial Decarbonisation Accelerator Act CBAM uitbreiding (Q1 '26) Action Plan Chemical Industry (Q2 '25)
Overig	Chemicals Industry Package (Q4 '25)

Al deze trajecten zijn van belang voor de doorontwikkeling van chemische recycling. Wij hechten er daarom aan de ontwikkeling van deze gerelateerde dossiers zoveel mogelijk met elkaar in lijn te brengen en in samenhang te blijven bezien. De leden van de Versnellingstafel denken hier graag constructief in mee.

In de reactie van de VTCR wordt de focus gelegd op 1) de erkenning van chemische recycling in de transitie naar duurzaam koolstofgebruik en 2) de noodzaak voor een eenduidige visie op feedstock van secundaire grondstoffen voor circulaire

¹ De leden van de VTCR zijn Verpact, BASF, Coca-Cola Europacific Partners, Dow, ExxonMobil Chemical Holland BV, Havenbedrijf Rotterdam, Invest-NL, LyondellBasell, Neste, PreZero, Attero, AEB, Ortesa, SABIC, Shell, Unilever. De VTCR is opgericht in samenwerking met het Versnellingshuis Nederland Circulair en wordt begeleid door VNO-NCW en Rebel. Aan de tafel nemen vanuit de overheid vertegenwoordigers van IenW, KGG en RVO deel. De hier gepresenteerde zienswijze wordt echter vanuit het private deel van de Versnellingstafel ingediend.

toepassingen op industriële schaal. Deze onderwerpen zijn eruit gepikt, omdat de VTCR onvoldoende consistentie ziet met andere beleidsdossiers. We hopen dat de beleids- en uitvoeringsagenda naar aanleiding van de Duurzame Koolstofvisie kan bijsturen op consistentie en synergie tussen de samenhangende beleidsdossiers.

1. Erkenning chemische recycling in de transitie naar duurzaam koolstofgebruik

In een circulaire economie wordt gestuurd op de meest hoogwaardige inzet van secundaire grondstoffen. Daarvoor is het nodig dat alle recyclingtechnologieën worden erkend en doorontwikkeld, we hebben ze allemaal nodig. We benadrukken dit, omdat in het concept-CMP dit beeld niet bevestigd wordt en daar maken we ons zorgen over in de toekenning van milieuruimte en vergunningen. Chemische recycling en vergassing zijn geen tijdelijke 'transitie' technologieën. Als ze wel die status krijgen voor bevoegde gezagen, dan zullen investeringen niet in Nederland worden gerealiseerd.

In de duurzame koolstofvisie wordt terecht geconstateerd dat investeringen in (de opschaling van) chemische recycling nu al achterblijven bij de ambities en beleidsdoelstellingen. De VTCR adviseert daarom in de uitwerking van de beleidsagenda goed in de gaten te houden welke omringende landen wel al de benodigde ruimte wordt geboden aan innovatie en opschaling en welke beleidsmaatregelen daaraan ten grondslag liggen, om op basis van die kennis investeringen en milieuruimte in Nederland te realiseren.

Ook de potentie van CCU dient in de beleids- en uitvoeringsagenda economisch perspectief te krijgen. In het huidige fiscale stelsel leidt bijv. de inzet van afgevangen CO₂ voor de chemie niet tot een lagere CO₂-heffing voor de industrie en AVI's. Fiscale instrumenten kunnen de verduurzaming van de basischemie versterken.

2. Geef ruimte aan import van duurzame koolstof

De Nederlandse chemische industrie exporteert ca. 80 % van zijn producten. Een (groot) deel van deze producten zal teruggehaald moeten worden in de vorm van import van secundaire grondstof om de ketens te sluiten en te voorzien in de vraag naar duurzame koolstof. In de Duurzame koolstofvisie wordt hiermee erkend dat we de beschikbaarheid van secundaire grondstoffen uit Nederlandse afvalstromen moeten optimaliseren én dat we op grote schaal import nodig hebben in de vorm van (al dan niet voorbewerkt) afval, recyclelaat of pyrolyseolie. We kunnen vanuit dit perspectief geen hek om Nederland zetten en ons alleen richten op verwerking van Nederlands afval. In het 'Circulaire Materialenplan (CMP)' en in de 'Beleidsvisie afvalverbranding in 2030 en richting 2050' wordt wél de nadruk gelegd op verwerking van 'Nederlands afval' en de beperking van import. In het CMP wordt gesteld dat import beperkt zou moeten blijven tot pyrolyseolie. De VTCR vindt deze aanname niet reëel en ondermijnend werken op de economische haalbaarheid van circulaire investeringen. Grootschalige import van afval en biograndstoffen (in welke vorm dan ook) en Europese samenwerking is nodig. Dit zal bijv. impact hebben op het lokale verwerkingssysteem in Europese landen. De import kan bijvoorbeeld leiden tot meer lokale sorteer- en recyclingcapaciteit waar ook een groeiende hoeveelheid residustromen uit zal ontstaan. Deze residustromen moeten ook economisch concurrerend verwerkt kunnen worden.

De VTCR pleit er voor de toekomstige capaciteit aan afvalverwerking (AVI's) en recycling (waaronder pyrolyse) integraal te bezien in het kader van de toekomstige vraag naar duurzame koolstof voor de industrie in Nederland. De Nederlandse industrie kan alleen verduurzamen als zij in Europa kan concurreren om deze secundaire grondstofstromen en dat kan alleen als er open grenzen zijn (interne markt zonder belemmeringen) om materialen weer terug te nemen. [De Clean Industrial Deal](#)

bevestigt deze visie op de interne markt voor secundaire grondstoffen. Daarin wordt gesteld: “The Commission will adopt a Circular Economy Act in 2026, which will accelerate the circular transition, building on our single market. The Act will enable the free movement of circular products, secondary raw materials and waste”. Nederland zou zich bovendien moeten voorbereiden om een door de Europese Commissie beoogde *Trans-Regional Circularity Hub* te worden waarbij plastic afvalstromen uit producten die Nederland ooit geëxporteerd heeft weer terug te halen voor nieuwe circulaire producten. De VTCR vindt het belangrijk dat Europa samenwerkt om zelfvoorzienend te worden in optimale benutting van alle Europese afvalstromen voor chemische en mechanische recycling. De VTCR adviseert om dit expliciet en met behulp van de kennis van stakeholders in de waardeketen mee te nemen in de Beleids- en uitvoeringsagenda.

Beschikbaarheid secundaire grondstoffen voor duurzame koolstoftransitie

In ‘[Groene keuzes voor een Nederlandse basisindustrie](#)’ geeft het Sustainable Industry Lab aan dat een toekomstige jaarlijkse behoefte van 20 Mton aan duurzame koolstof ‘een plausibel startpunt is’. Het lokale, Nederlandse potentieel voor biomassa en afval schat zij op niet meer dan 3 Mton koolstof per jaar.

In [Kunststof recyclen in plaats van verbranden | Haskoning](#) wordt gesteld dat Nederlandse afvalenergiecentrales jaarlijks 714 kton plastic verbranden, inclusief afvalstromen zoals luiers en textiel. Dus ook met betere afvalscheiding is er onvoldoende feedstock.

Ook andere onderzoeken onderschrijven de noodzaak van import. KPMG concludeert in zijn ‘[Plastic feedstock for recycling in the Netherlands](#)’: ‘Als we doorgaan op het huidige traject, zal er in 2030 een tekort zijn aan plastic afvalgrondstoffen van 1,2 Mt (55% van de totale vraag naar grondstoffen) om de Nederlandse recyclingindustrie te kunnen bedienen, die naar verwachting een vraag naar grondstoffen van 2,2 Mt zal hebben.’

In Europa wordt er volgens [Plastic waste and recycling in the EU: facts and figures | European Parliament](#) bijna 10 Mton plastic afval niet gerecycled en exporteert de Europese Unie jaarlijks 33 Mton aan gevarieerde afvalstromen buiten Europa.

Level playing field voor verwerkingscapaciteit residustromen

Bij recycling (mechanisch en chemisch en ook bij vergassing) zijn er residustromen met significante volumes die nog verwerkt moeten worden. Het is belangrijk dat we toewerken naar een cascadering waarbij we koolstof via recycling in de materiaalketen behouden, maar tegelijkertijd moeten we niet uit het oog verliezen dat er reststromen (residuen) overblijven die alsnog in AVI’s verwerkt moeten worden.

In dit licht is het van belang dat ook op de verwerking van de residustromen er een gelijk Europees speelveld komt en de interne markt voor de verwerking van Europese afvalstromen wordt geborgd. Het in Nederland zwaarder belasten dan in andere EU landen kan tot gevolg hebben dat de afvalsorteer- en verwerkingscapaciteit in Nederland geforceerd wordt afgebouwd.

De VTCR adviseert om in de Beleids- en uitvoeringsagenda de verwerking van residustromen in AVI's als integraal onderdeel te zien van de koolstoftransitie en dat een gelijk Europees speelveld t.a.v. heffingen en import hier een cruciale factor in is.

Om deze reden onderschrijven we vanuit de VTCR niet de aanname uit [het expertadvies](#) dat er vrijwel geen rol meer zal zijn voor AVI's behalve voor chemisch afval.

Dit gezegd hebbende, is de VTCR zeer tevreden met de 'Concept visie duurzaam koolstofgebruik in de chemische industrie' en de erkenning die chemische recycling erin krijgt voor een toekomstbestendige chemische sector en koolstofketen. Verder sluiten we graag aan bij de inhoudelijke reactie die is ingediend door de VNCI.

De VTCR kijkt uit naar de publicatie en naar het vervolgtraject en naar het jaarlijkse voortgansdialoog. De leden van de VTCR bieden hun expertise graag opnieuw aan bij de uitwerking van de Beleids- en uitvoeringsagenda.

Voor vragen over, of naar aanleiding van deze reactie, kunt u contact opnemen met Sanne Westra (E-mail: westra@vnoncw-mkb.nl / Tel: 06-15432765).